

2015-09-10

REMISSYTTRANDE
Dnr: N2015-4705-KF

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Svenska Uppfinnareföreningens remissyttrande över betänkandet "En fondstruktur för innovation och tillväxt (SOU 2015:64)

Betänkandet **En fondstruktur för innovation och tillväxt** presenterades i juni 2015. Svenska Uppfinnareföreningen har erbjudits att lämna synpunkter. Föreningen koncentrerar sina synpunkter på de förslag som avser de tidiga skedena i innovationsprocessen.

En ny riskkapitalstruktur

Behovet av finansiering i tidiga skeden är enligt Svenska Uppfinnareföreningen stort. Behovet är stort både vad avser kompetenstillskott och kapital. Den föreslagna modellen bygger på utnyttjande av den kompetens, som redan finns hos affärsänglar och andra riskkapitalföretag. Den svenska modellen bör i övrigt utformas så hela systemet utvecklas och blir självlärande med den amerikanska modellen Small Business Investment Corporations – SBIC¹ som förebild. Modellen blev något av en språngbräda och övningsfält för de första riskkapitalfonderna i USA under 1960 och 1970-talet. Resultaten har varit synnerligen goda.

Forskningsrapporter²³ visar att tillgången på medel från privatinvestorer uppgår till mellan 0,2 till 0,4 % av BNP i Storbritannien, Kanada och USA. Betänkandet (sid 49) uppskattar motsvarande investeringar i Sverige till 3,5-4 miljarder kronor årligen dvs. 0,1 % av BNP.⁴ Detta ska jämföras med de statliga investeringarna. Almi Invest investerade 211 miljoner

¹ [Small Business Investment Corporations – SBIC](#)

² Avdeitchikova, S., Landström, H., Månsson, N. (2006) "Den informella riskkapitalmarknadens betydelse för nyföretagandet *tillväxt* [Entreprenörskap och Entrepreneurship and Growth], FSF.

³ Avdeitchikova, S., On the structure of the informal venture capital market in Sweden. Developing investment roles, Venture Capital Vol 10 no 1 January 2008

⁴ Metodproblemen med internationell statistik är analyserad bl.a. i Ratio Working Paper No. 248 THE ECONOMIC SIGNIFICANCE OF BUSINESS ANGELS – TOWARDS COMPARABLE INDICATORS Sofia Avdeitchikova*Hans Landström

kronor 2014. Hur mycket de andra statliga riskkapitalföretagen investerade i tidiga skeden är obekant.

OECD och ett EU-organ har analyserat affärsänglarnas betydelse och hur viktiga dessa är för att utveckla och finansiera tillväxtföretag.⁵⁶ *Not least, it has been demonstrated that business angels invest more capital in a greater number of firms than formal venture capitalists, especially early stage firms.*⁷

Bristen på investeringar från privatpersoner i Sverige, som innebär både kompetens- och kapitaltillskott, torde uppgå till minst fem miljarder kronor om året om den anglosaxiska nivån skall nås. Dessa är länder där tillväxtföretag växer.

Privatinvesteringarnas stora betydelse särskilt i tidiga skeden har inte belysts med tillräcklig uppmärksamhet i betänkandet. Mot denna bakgrund anser vi att den s.k. **mikrofonden dels ska få en större kapitalbas dels ska operera med asymmetrisk riskfördelning i synnerhet, som riskerna här är störst.** Här finns förebilder både i Nederländerna och Portugal. Syftet med Fondinvest bör vara att stimulera fram större privata investeringar. Som framgått ovan är det uppskattade behovet stort. Det är också brist på s.k. ledinvestorer. Dvs investorer som tar ett större ansvar vid analys av objekt och också ett managementansvar. Uppskattningsvis bör det inom två år finnas ett tiotal grupper av affärsänglar eller enskilda som kan investera upp till 20 miljoner var. Mot denna bakgrund och det uppskattade behovet bör mikrofonden ges en mer framträdande roll inom Fondinvest.

Föreningen avstyrker utredningens förslag att Innovationskontoren vid lärosätena och inkubatorerna blir dominerande noder för att förvalta de fonder som Fondinvest investerar i. Detta av två skäl. Det första är att det är viktigt att nya ögon analyserar affärsidéer under utvecklingens gång. Det andra framgår under rubriken INNOVATIONSSTÖD nedan.

Inom innovationspolitiken är styrmekanismerna för olika offentliga aktörer av avgörande betydelse⁸. Detta är politikens akilleshäla. I många fall gäller de offentliga aktörernas lönsamhet som ett mått på nyttan. Detta är missvisande då samhällsnyttan skall värderas.⁹ **För Fondinvest föreslår vi att privatinvesteringarnas ökning är ett lämpligt mått.** Det betyder att Fondinvest bör arbeta för att göra verksamheten överflödigt. Jämför med SBIC

⁵ OECD (2011), Financing High-Growth Firms: The Role of Angel Investors, OECD Publishing.

⁶ Potential of Venture Capital in the European Union, Study, 2012

⁷ Ratio Working Paper No. 248 THE ECONOMIC SIGNIFICANCE OF BUSINESS ANGELS – TOWARDS COMPARABLE INDICATORS Sofia Avdeitchikova, Hans Landström Sid 7

⁸ För att styra behöver man som regel mäta. Professor Charles Edquist har i rad artiklar analyserat problemen med mätningar inom innovationspolitiken

⁹ Riksrevisionens rapport om Statens insatser för riskkapitalförsörjning – i senaste laget, 2014 är ett lysande exempel på hur styrmekanismerna inte fungerat.

ovan. Denna verksamhet var en gång en katalysator på den amerikanska marknaden, men är nu en marginell aktör.

Demonstrationsanläggningsfond

Svenska Uppfinnareföreningen tillstyrker utredningens förslag om att skapa en sådan fond. Enligt föreningen finns goda möjligheter att samordna fondens verksamhet med den nya myndigheten som ansvarar för innovationsupphandling.

Innovationsstöd

Sverige har under de senaste 10-15 åren starkt prioriterat akademiskt entreprenörskap. Enligt Svenska Uppfinnareföreningens uppfattning måste denna prioritering kompletteras med motsvarande stöd till andra aktörer utanför universitetssektorn. Som bakgrund refereras till några rapporter:

Tillväxtanalys skriver¹⁰: Swedish public policy to enhance commercialization has been focused on creating new start-ups from well-established researchers. This has in general been shown to be costly and difficult, although Sweden has produced several success stories. But a new study shows that during 1994 to 2001 528 spinoffs from Swedish universities were observed compared to 8663 corporate spinoffs. The evidence point to that the corporate spinoffs perform better in terms of survival as well as growth. Thus, spinoffs from academia represent only a small path of knowledge-intensive entrepreneurship.

En rapport från Entreprenörskapsforum visar¹¹: Efter en genomgång av SWINNO - en ny databas över svenska innovationer - kan konstateras att entreprenöriellt handlande - snarare än universitetsforskning - ligger bakom en överväldigande majoritet av svenska innovationer. Detta gäller oavsett om det gäller innovationens ursprung, eller andelen innovationer (15 procent) som har ett uttryckligt universitetssamarbete.

Ratio och Reforminstitutet rapporterar¹²: Studien visar att 47 procent av dessa innovationer har skapats av uppfinnare som är anställda vid företag, enskilda uppfinnare har utvecklat 33 procent av dem och akademien står för resterande 20 procent. Inom tidigare forskning på området varierar definitionerna en del, men i de allra flesta fall har andra studier visat att universitetens är mindre framträdande.

Observera att inom life-science är naturligtvis beroendet av universitetsanknytning större för att åstadkomma genombrott än inom andra.

¹⁰ The Performance and Challenges of the Swedish National Innovation system – A background report to OECD Tillväxtanalys Rapport 2011:04, Sid 60

¹¹ INNOVATION UTAN ENTREPRENÖRSKAP? Johan P. Larsson Näringspolitiskt forum Rapport #10 Sid 37

¹² Var skapades Sveriges 100 främsta innovationer? Christian Sandström Sid 3

Den existerande stödmodellen innebär att Vinnova kan bevilja anslag upp till tio miljoner kronor för utvecklingsprojekt. Denna myndighet stödde ursprungligen enbart forskningsbaserade affärsutvecklingsprojekt, men de senaste fem åren har denna inriktning märkbart tonats ner. Almi kan bevilja anslag på upp till 100 000 kronor därefter erbjuds lån med hög ränta. Detta visar skillnaden på villkor mellan de olika anslagsmottagarna. Rådgivningsresurserna är också snedfördelade, då den akademiska världen förfogar över Innovationskontor. Almi förfogar över endast 50 tjänster i hela landet, som bidrar med innovationsstöd. Vilka grupper som är mest framgångsrika framgår ovan. Generellt tycks stödsystemet inte göra affärsidéerna "investment-ready".

Svenska Uppfinnareföreningen som huvudsakligen har sin målgrupp utanför den akademiska världen upplever mycket starkt skillnaderna/orättvisorna i systemen.

Det finns enligt Uppfinnareföreningen ett stort behov av översyn av hela stödsystemet.

I en sådan översyn bör bli följande beaktas:

- Prioritera grupper utanför den akademiska sfären
- Skapa stegvisa stöd s.k. milestones
- Förstärkt rådgivning från erfarna uppfinnare/entreprenörer
- Förbättra och utöka rådgivning inom immaterialrättsområdet

Erfarenheterna bakom och behovet av en översyn ligger till grund för Uppfinnareföreningens program "Innovation för Regional Tillväxt", IRT, som nu drivs som ett pilotprojekt med stöd av Vinnova. Programmet är baserat på en rapport "Uppfinningars betydelse för Sverige" och som publiceras genom Vinnovas rapportserie. Rapporten är gjord inom Linköpings universitet.

IRT, är ett program för att skapa kontakt mellan uppfinnare med innovativa idéer och potentiella finansärer.

Målet är att skapa en stark regionalt förankrad process med lokala innovationsrådgivare med ett brett regionalt och nationellt nätverk som erbjuder uppfinnaren/småföretagaren hjälp med verifiering och dokumentation av sin produktidé eller tjänst samt biträda med kontakter i den fortsatta utvecklingen. Idéer och tjänster som befinner sig i de mycket tidiga skedena av sin utveckling. Det innebär att fler uppfinningar i tidiga skeden förädlas och kommersialiseras. Resultatet blir en snabbare, effektivare och mer kostnadseffektiv process. På lång sikt leder IRT till en tydligare process med andra aktörer och antalet innovationer som skapar arbetstillfällen ökar.

En viktig komponent inom programmet IRT är verifiering av idén.

Utredningen föreslår förstärkt innovationsstöd genom att Almis får möjlighet att utöka sin utlåning i form av innovationslån. Uppfinnareföreningen tycker att det är ett välgrundat förslag.

Vidare föreslår utredningen att Vinnovas medel för verifiering av forskningsresultat och projekt ökas från 70 till 350 mkr per år.

Uppfinnareföreningen finner att det är minst lika viktigt att verifieringsmedel finns att tillgå för fria uppfinnare utanför den akademiska världen. Vinnova bör få rätt att disponera verifieringsmedel till denna kategori. Svenska Uppfinnareföreningen ser sig som en lämplig partner i ett sådant åtagande.

Svenska Uppfinnareföreningen klara uppfattning är att innovativa idéer från fristående uppfinnare är en nationell resurs som kan utnyttjas mycket mer rationellt än vad som görs idag.

Investeraravdraget

Uppfinnareföreningen instämmer med förslaget att avdraget också skall få gälla juridiska personer, som investerare. Regelverket bör i övrigt också förenklas för investerare och entreprenörer.

Personaloptioner

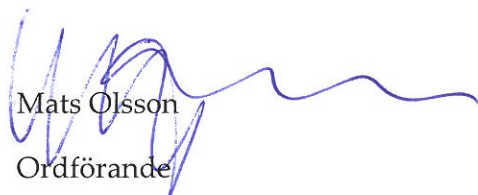
Uppfinnareföreningen tillstyrker förslaget om översyn av beskattning av personaloptioner.

3:12 reglerna

Uppfinnareföreningen understryka att skattesystemet bör stimulera aktiva investerare.

Beslut i detta ärende har fattats Mats Olsson, efter anmälan i Svenska Uppfinnareföreningens styrelse.

Ärendet har beretts av Peter A Jörgensen, tidigare ordförande Svenska Uppfinnareföreningen.

Mats Olsson
Ordförande